

Självständigt arbete, Påbyggnadskurs Krigsvetenskap (15 HP)

Författare: Erik Tegnhed	Årskull: 23-26
Lärosäte: Forsvarshögskolan	
Handledare: Linda Johansson	
Antal ord: 11 907	
Framgång i det dolda Framgångsfaktorer för ryska specialförband på Krim 2014 <u>Abstract</u>	
<p>This study examines the success factors of the Russian special forces (SF) involved in the annexation of Crimea 2014. The purpose of the study is to explain the success of the Russian special forces by applying Spulak's Theory of Special Operations. Using a theory-consuming single case study design, the research analyzes how SF contributed to the result on Crimea through the lens of Spulak's Operational characteristics and strategic applications of SF.</p> <p>The analysis of the five operational characteristics "secure access", "relative superiority", "unconventional operations", "integrated operations" and "strategic initiative" concludes that the unconventional operations together with the integrated operations with civilian proxies were essential for the success. The initial infiltration of Crimea was a crucial enabler for the following operation. The actions of the SF were hidden by the political narrative that was created, allowing Russia to maintain the strategic initiative. When Ukraine eventually realized the severity of the situation, the strategic window for counteraction had closed.</p> <p>Furthermore, the text has analyzed the use of SF according to Spulak's "strategic applications of SF" which nuanced the understanding of how SF were used for strategic purposes.</p> <p><u>Nyckelord:</u> Ryssland, Krim, Specialförband, SF, Robert Spulak</p>	

Innehållsförteckning

1. Inledning/Problemformulering	4
1.1 Tidigare forskning.....	4
1.1.1 Rysk hybridkrigföring	5
1.1.2 Ryska specialförband på Krim	6
1.1.3 Sammanfattning tidigare forskning	8
1.2 Syfte och frågeställning	8
1.3 Avgränsningar.....	9
2. Metod	9
2.1 Forskningsdesign.....	9
2.2 Metod.....	10
2.3 Material	11
2.4 Källkritik	12
2.5 Forskningsetik	13
3. Teori	13
3.1 Val av teori.....	13
3.2 A Theory of Special Operations: The Origin, Qualities and Use of SOF.....	14
3.3 Huvudsatsen- Hur SF motverkar friktioner	14
3.4 SF karaktäristika	16
3.5 Hur SF ska nyttjas.....	17
3.6 Operationalisering	18
3.6.1 Analysfrågor.....	19
4. Analys	22
4.1 Hur transporterades SF till önskad plats i operationsområdet och påverkades de av fienden?	22
4.2 Hur agerade SF för att uppnå relativ överlägsenhet i räder utifrån Mc Ravens sex principer och vad blev utfallet?.....	23
4.3 Hur agerade SF på ett sätt fienden inte förväntade sig?.....	24
4.4 Hur agerade SF tillsammans med andra enheter och vad blev effekten?	26
4.5 Hur påverkades det strategiska initiativet genom SF:s agerande?	27
4.6 I vilket syfte nyttjades SF?.....	27
5. Slutsats	29
5.1 Slutsats.....	29
5.2 Svar på forskningsfråga	30
6. Diskussion	31
6.1 Återkoppling forskningsluckan	31

6.2	<i>Resultat och metoddiskussion</i>	32
6.3	<i>Relevans för officersyrket</i>	33
6.4	<i>Vidare forskning</i>	33
7.	Källförteckning	34

1. Inledning/Problemformulering

Ryssland för idag ett hybridkrig mot Europa, med bland annat sabotage mot mål som stöttar Ukraina.¹ Detta är ingen ny företeelse då kriget i Ukraina har pågått länge men med varierad intensitet. Redan 2014 genomförde Ryssland en olaglig annektering av Krimhalvön i sydöstra Ukraina. I samband med att den tidigare ryssvänliga presidenten Yanukovich avsattes av det ukrainska parlamentet den 22 februari 2014, tog Ryssland saken i egna händer och påbörjade ockupationen av Krim och operationer i Donbas. Detta lade grunden till det storskaliga krigsutbrottet 2022.²

Ryssland vill återta den position som stormakt de hade fram till Sovjetunionens fall, de vill återta sin roll som central global aktör likt USA, Kina och EU.³ Detta innebär ett hot mot Europa, särskilt efter kriget i Ukraina tar slut, då Ryssland kommer få möjlighet att återuppbygga sin militära kapacitet. För att vara redo för denna kommande konflikt måste Europa och i synnerhet de länder som angränsar till Ryssland förbereda sig.

Sverige och NATO måste dra lärdom av det som observerats på Krim och lära sig se mönster för att kunna identifiera ryska intentioner om krig eller konflikt. Vi måste också dra lärdom av det som hänt för att förstå hur riskbenäget Ryssland som nation är och vilka aktioner vi kan förvänta oss inom ramen för de olika stadierna på konfliktskalan.

Ryssland har visat att de anser att användandet av specialförband i syfte att uppnå deras politiska vilja är berättigat även i det vi kallar fredstid. Genom att studera Rysslands handlingar på Krim 2014 med särskilt fokus på specialförband, kan vi identifiera framgångsfaktorerna och skapa möjlighet att motverka dessa.

1.1 Tidigare forskning

Tidigare forskning på Krim är primärt fokuserad på den ryska hybridkrigföringen. Begreppet används för att beskriva bredden av ryska aktioner vid den olagliga ockupationen. I hybridkrigföring ingår bland annat nyttjandet av specialförband (SF). Först kommer forskning om den ryska hybridkrigföringen och SF:s roll i denna att redovisas. Därefter presenteras

¹ Edwards, C. The scale of Russian sabotage operations against Europe's critical infrastructure. (19/08/2025). <https://www.iiss.org/research-paper/2025/08/the-scale-of-russian--sabotage-operations--against-europes-critical--infrastructure/> (hämtad 26/02/2026).

² Utrikespolitiska institutet. Konflikten i Ukraina- Fördjupning. (2026). <https://www.ui.se/landguiden/konflikter/ukraina2/fordjupning/> (hämtad 26/02/2026).

³ FHS. Ukraina och Europas säkerhet i en ny verklighet efter fyra år av krig. (20/02/2026). <https://www.fhs.se/arkiv/berattelser/2026-02-20-ukraina-och-europas-sakerhet-i-en-ny-verklighet-efter-fyra-ar-av-krig.html> (hämtad 26/02/2026).

forskning med fokus på just de ryska SF på Krim. Slutligen kommer den tidigare forskningen att sammanfattas och forskningsluckan att presenteras.

1.1.1 Rysk hybridkrigföring

Efter Rysslands olagliga ockupation av Krim började begreppet ”hybridkrigföring” användas för att beskriva händelsen. Det beskriver de okonventionella och asymmetriska tillvägagångssätten som används för att påverka en annan stat utan ett konventionellt krig.⁴

Det ryska tillvägagångssättet, som nyttjas i gråzoner idag, kallas för Gerasimov-doktrinen, efter den ryska officeren Valery Gerasimov som skrev denna 2013.⁵ Doktrinen gav Ryssland ett handlingsalternativ som möjliggjorde för operationer att bli mer tvetydiga. Genom att exempelvis nyttja utomstående enheter som kriminella gäng eller miliser (proxies) samt SF, skapades möjlighet att påverka väst utan att starta ett fullskaligt krig.⁶

Den ryska hybridkrigföringens viktigaste delar är enligt Zoltan Oze koordinerad användning av militära och icke-militära resurser, vilket omfattar ekonomiska aspekter, underrättelsetjänster, specialoperationer, cyberattacker, nyttjandet av proxies, psykologiska och informationsoperationer. Hybridkrigföring är dock inte något som ersätter konventionell militär makt, utan ett sätt att nyttja alla tillgängliga medel. Oze menar att en stat som skyddar sig mot ett konventionellt krig motverkar möjligheten att utsättas för alla medel inom hybridkrigföring. Ukraina var 2014 i en särskilt utsatt position vilket tillät Ryssland att nyttja hybridkrigföring till fullo.⁷

Utgångsläget skapades enligt Kestutis Kilinskas genom tre huvudsakliga faktorer som möjliggjorde operationen på Krim. Den etniskt ryska majoritetsbefolkningen, den ryska militärbasen på ukrainskt territorium i Sevastopol och att det ukrainska försvaret inte var redo.⁸ Detta skapade möjlighet för Ryssland att nyttja hybridkrigföring på ett effektivt sätt.

Andrew Monaghan menar att hotet från den ryska hybridkrigföringen bör ses som en del av det nya konventionella hotet. Den ryska mobiliseringen och taktikutvecklingen är idag ett reellt hot och ses som en del av det moderna kriget. NATO och Europa kan inte enbart fokusera på att

⁴ K. Kilinskas. “Hybrid Warfare: An Orientating or Misleading Concept in Analysing Russia’s Military Actions in Ukraine?” Lithuanian annual strategic review. 14:1 (2016): 139-158. s. 143.

⁵A. Monaghan. “The ‘War’ in Russia’s ‘Hybrid Warfare.’” *Parameters (Carlisle, Pa.)*. 45: 4 (2015): 65–74. s. 65.

⁶ Ibid. s. 65-66.

⁷ Z. Oze. “Special Features of the Russian– Ukrainian Armed Conflict.” *Hadmernok*. 15:1 (2020): 207–220. s. 209.

⁸ Kilinskas. “Hybrid Warfare: An Orientating or Misleading Concept in Analysing Russia’s Military Actions in Ukraine?”. s. 150.

stå emot hybridkrigföring, då detta skulle leda till att de alltid kommer att ligga efter. Fokus bör ligga på att utveckla sina krigsmakter för det moderna kriget utan att glömma bort de lärdomar som dragits från det ryska hybridkriget.⁹

Mark Galeotti bygger vidare på resonemanget om att hybridkrigföring inte är något nytt. Han undersöker om Rysslands tillvägagångssätt är något nytt genom att jämföra agerandet vid Krim och i Donbas med tidigare krig. På Krim arbetade ryska specialförband som senare kom att kallas "små gröna män" tillsammans med polis och lokala kriminella nätverk för att uppnå de ryska målen på halvön. Dessa SF nyttjades också för att ta strategiska platser.¹⁰ Han konstaterar att insatserna genomfördes med en hög grad av hemlighet då västs underrättelser inte kunde förutse agerandet på förhand.¹¹

Vidare menar Galeotti att Rysslands tillvägagångssätt på Krim mer liknar en counterinsurgency-operation än konventionell krigföring. Detta är inte något nytt tillvägagångssätt, utan de allierade gjorde samma sak under andra världskriget. Detta är bara ett sätt att nyttja alla tillgängliga medel.¹² De tre saker Galeotti menar att Ryssland nyttjar distinkt är att de ofta fokuserar på icke-kinetiska medel, särskilt informationskrigföring. De söker att arbeta tillsammans med lokala grupper som kan hjälpa dem uppnå sina mål och att de har ett centraliserat ledarskap med en tydlig chef över en pågående operation. En del av den så kallade hybridkrigföringen är just nyttjandet av SF för att uppnå strategiska mål. Galeotti menar att SF nyttjades för att möjliggöra ockupationen av Krim genom att samarbeta med lokalbefolkningen och att ta strategiskt viktiga platser.¹³

1.1.2 Ryska specialförband på Krim

Tor Bukkvoll har undersökt SF:s inblandning i ockupationen av Krim och i Donbas. Bukkvoll börjar med att diskutera innebörden av hybridkrigföring och definierar den som att uppnå strategiska mål utan att nyttja militära medel. Detta innebär att nyttjandet av SF inte skulle falla in under begreppet. Bukkvoll menar dock att nyttjandet av SF i "non-combat settings" för att uppnå politiska mål kan vara en typ av hybridkrig.¹⁴ NATO klassificerar specialoperationer av tre typer, "direct action", "special reconnaissance" och "military assistance". Bukkvoll lägger

⁹ Monaghan. "The 'War' in Russia's 'Hybrid Warfare.'" s. 72-74.

¹⁰ M. Galeotti. Hybrid, ambiguous, and non-linear? How new is Russia's 'new way of war'?. Small wars & insurgencies, 27: 2 (2016): 282-301. s. 284.

¹¹ Ibid. s. 282-285.

¹² Ibid. s. 291.

¹³ Ibid. s. 291-293.

¹⁴ T. Bukkvoll. "Russian special operation forces in Crimea and Donbas", Parameters 46: 2 (2016): 13-21. s. 16.

till en fjärde som kallas ”covert action” för att bättre beskriva förbandens roll vid Krim. Covert action innebär att SF nyttjas för att påverka lokala politiska händelser i annat än stridssituationer.¹⁵ Vidare menar Bukkvoll att den nya ryska specialoperationsledning som upprättades 2013 hade stor effekt för utfallet på Krim. Denna skapades för att ge politikerna i Ryssland ett lättillgängligt verktyg för att hantera nationella eller internationella situationer i Rysslands intresse.¹⁶

Genom att ta ukrainska militärbaser och parlamentet tillsammans med lokala milisgrupper på Krim möjliggjordes att en ryssvänlig ledare valdes vid ockupationen. Dessa aktioner och stora delar av operationen leddes direkt av den nya specialoperationsledningen. Enligt Bukkvoll var det alltså mer än bara överraskning och snabbhet som möjliggjorde ockupationen, det var SF:s tidigare agerande som var nyckeln till denna framgång.¹⁷

Vladimir Rauta undersöker specifikt ickestatliga aktörer vid Krim och menar att utfallet på Krim var en effekt av ryska SF som agerade dolt med lokala miliser bestående av kriminella gäng.¹⁸ Detta gjorde att de kunde säkra den för Ryssland viktigaste fysiska tillgången i Ukraina, deras svartahavsflotta i Sevastopol.¹⁹ Rauta konstaterar att ryska SF nyttjades för att engagera ryssvänliga Proxy-styrkor. Proxy-styrkorna hade inte makt nog själva att få igenom sin vilja att bli ryska, men med hjälp av Ryssland kunde de genomföra operationen. Genom att använda sig av dessa proxies kunde ett politiskt narrativ skapas som legitimerade en intervention. SF nyttjades i detta fall för att interagera och arbeta med dessa proxies för att uppnå Rysslands intressen.²⁰

Vidare menar Bukkvoll att SF endast nyttjades för uppgifter som innebar ”special reconnaissance” och ”covert action” på Krim, inte ”direct action” eller ”military assistance” jämfört med i Donbas där de nyttjades för alla fyra typer.²¹ Bukkvoll menar att vi kan dra tre lärdomar från Krim. 1) Den ryska förmågan att snabbt tillföra SF till en konfliktzon är något som inte tidigare räknats med, detta till följd av upprättandet av Specialoperationsledningen. 2) Nyttjandet av SF och hybridkrigföring kommer att se olika ut varje gång, alla länder måste

¹⁵ Ibid. s. 16.

¹⁶ Ibid. s. 14-15.

¹⁷ Ibid. s. 17.

¹⁸ V. Rauta. *“Proxy Agents, Auxiliary Forces, and Sovereign Defection: Assessing the Outcomes of Using Non-State Actors in Civil Conflicts.”* Journal of southeast European and Black Sea studies. 16: 1 (2016): 91–111. s. 95.

¹⁹ Ibid. s. 99.

²⁰ Ibid. s. 103-104.

²¹ Bukkvoll. *“Russian special operation forces in Crimea and Donbas”*. s. 20.

själva inse sina svagheter för att kunna agera mot ett angrepp. 3) SF kommer att nyttjas i samband med andra påverkningsmetoder, inget verktyg kommer att användas ensamt.²²

1.1.3 Sammanfattning tidigare forskning

Tidigare forskning på den olagliga ockupationen av Krim börjar med att visa att hybridkrigföring är det begrepp som används mest för att beskriva tillvägagångssättet vid ockupationen. Rysslands framgångsrika hybridkrig på Krim innefattade exempelvis påverkan genom cyber, information, ekonomisk och i synnerhet användningen av SF och proxies, för att uppnå sina politiska mål.

Den nya specialoperationsledningen som inrättades gav Ryssland ett nytt effektivt verktyg som väst måste räkna med och inte underskatta. Operationen var framgångsrik då Ryssland lyckades ta Krim utan att gå ut i fullskaligt krig och SF var en nyckelfaktor i framgången. SF nyttjades strategiskt, främst genom ”covert action” tillsammans med lokala milisgrupper samt för underrättelseinhämtning. SF nyttjades för att säkra strategiska platser för att uppnå politisk effekt genom att styra narrativet.

Fokuset i tidigare forskning har legat på strategisk nivå och behandlat hur Ryssland som stat lyckades med operationen, samt hur SF strategiskt nyttjades i fallet. Denna uppsats kommer i stället att utgå från taktisk nivå och utifrån en teori om specialoperationer undersöka vad som möjliggjorde effektiviteten hos de ryska SF. Genom att studera ockupationen av Krim med hjälp av Robert Spulak Jrs teori om specialoperationer, som beskriver både det taktiska och strategiska aspekterna av specialförbandsoperationer, kommer denna uppsats att undersöka SF:s agerande på djupet. Studien kommer undersöka hur ryska SF agerade taktiskt och nyttjades strategiskt för att komma fram till vilka faktorer som möjliggjorde framgången. Detta för att fylla forskningsluckan om framgångsfaktorer för de ryska SF vid ockupationen av Krim.

1.2 Syfte och frågeställning

Denna studie syftar till att bidra till forskningen om ryska SF vid ockupationen av Krim 2014. Mer specifikt syftar studien till att förklara de ryska SF:s framgång. Genom att förklara framgångsfaktorerna för de ryska SF skapas en bättre förståelse för vilka hot Sverige och NATO kan förvänta sig att möta i händelse av krig eller kris. Studien kommer att besvara forskningsfrågan:

²² Ibid. s. 20-21.

Hur kan ryska specialförbands framgång i annekteringen av Krim 2014 förklaras med hjälp av Spulaks teori ”A Theory of Special Operations The Origin, Qualities and Use of SOF”?

1.3 Avgränsningar

Uppsatsen kommer att avgränsas till datumen 20 februari till 18 mars 2014. Detta då datumen på medaljen den ryska staten gav ut för deltagandet vid återtagningen av Krim avgränsar operationen till denna period.²³

Då studien inte avser undersöka någon enskild aktion utan operationen på Krim i sin helhet undersöks inga specifika enheter, utan SF i stort. De förband som undersöks är enheter från Rysslands specialoperationsledning (KSSO) samt Spetsnaz enheter.

2. Metod

2.1 Forskningsdesign

För att undersöka framgångsfaktorer för de ryska SF kommer en förklarande teorikonsumerande enfalls-studie att genomföras. Studien ämnar att reda ut orsaksförhållanden.²⁴ För att undersöka ett fall krävs en lämplig teori som hjälper författaren att dra rimliga slutsatser.²⁵ Detta lägger stor vikt på valet av teori. Denna avvägning återfinns i avsnitten *metod* och *val av teori*.

Vidare är begreppsvaliditet och operationaliseringen av teorin central för att säkerställa att studien mäter det den utger sig för att mäta.²⁶ Då denna studie behandlar effekten av teorin och inte teorins huvudsats blir detta av särskild vikt. Hur begreppen definieras hanteras i *teoriavsnittet*.

Studien är deduktiv, det vill säga att den utgår från en redan befintlig teori som analysverktyg, vilket lägger stor vikt vid operationalisering innan analysen påbörjas.²⁷ För att operationalisera till specifika frågor har Spulaks definitioner specificerats för att analysera empirin. Detta då

²³ M, Galeotti, & I. Cano Rodríguez. *Putin Takes Crimea 2014 : Grey-Zone Warfare Opens the Russia-Ukraine Conflict*. (Osprey Publishing, 2023). s. 24-25.

²⁴ P, Essaiasson, M. Gilljam, H. Oskarsson, A. Sundell, A. Towns, A. Wängnerud. *Metodpraktikan- konsten att studera människor, organisationer och samhällen*. Sjätte upplagan. (Norstedts juridik, 2024). s. 33.

²⁵ A. L. George & A. Bennett. *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*. (MIT Press, 2005). s. 70.

²⁶ Essaiasson m.fl. *Metodpraktikan. Konsten att studera människor, organisationer och samhällen*. s. 126-128.

²⁷ Ibid. s. 81.

Spulak kort definierar vad som menas med faktorerna och ger begränsat med exempel. För att tydliggöra vad denna uppsats undersöker har exempel och en utvecklad förklaring för begreppen producerats. Genom denna utvecklade förklaring av begreppen ökar begreppsvaliditeten och operationaliseringen tydliggör vad som undersöks.

2.2 Metod

Fallet Krim 2014 förklaras utifrån Robert Spulaks teori. För att förklara framgången för de ryska SF används Spulaks teori som är delvis baserad på William H McRavens teori om ”relativ överlägsenhet” om hur SF taktiskt uppnår effekt. Spulak menar dock att Mc Raven bara syftar mot ”direct action” uppgifter men att SF kan lösa fler uppgifter än så.²⁸

Det centrala verktyget för att besvara forskningsfrågan är delar av Spulaks teori. Spulaks teori handlar om personliga och organisatoriska faktorer som möjliggör specialförbands effektivitet. Operationaliseringen kommer att utgå från effekten av dessa faktorer. Det är av vikt att förklara varför denna avvägning görs för att visa hur studien genomförs.

Teorins huvudsats handlar om personliga egenskaper hos individer inom SF samt hur organisationen ska fungera för att ge individerna förutsättningar att lösa uppgifter av särskild vikt. Spulak menar att dessa personlighetsdrag och organisatoriska faktorer motverkar friktion och därför gör att SF kan lösa mer krävande och svåra uppgifter.²⁹ Då det saknas information om detta gällande de ryska förbanden, kommer uppsatsen i stället att använda sig av delar av resonemangen kring de karaktäristika som kännetecknar SF. Anledningen till valet är att dessa karaktäristika är effekten som operatörernas personlighetsdrag och SF:s organisatoriska faktorer resulterar i.³⁰ Dessa karaktäristika förklarar det taktiska utfallet. Vidare argumenterar Spulak för hur SF ska nyttjas. Då SF ska nyttjas för att uppnå strategiska mål, argumenterar Spulak för hur de ska användas.³¹ Spulaks teoris styrka är att den ser specialoperationer både genom det taktiska och strategiska synsättet. Spulak menar att en teori om specialoperationer och specialförband måste vara sammanhängande. Genom att nyttja ”SF karaktäristika” tillsammans med ”hur SF ska nyttjas” kan en täckande bild som innefattar både det strategiska

²⁸ R. Spulak. *A Theory of Special Operations, The Origin, Qualities and Use of SOF*. (Joint Special Operations University, 2007). s. 4.

²⁹Ibid. s. 16-23.

³⁰Ibid. s. 23.

³¹Ibid. s. 26-36.

och det taktiska perspektivet skapas som möjliggör en undersökning av framgångsfaktorerna för SF i operationen.

Huvudsatsen skulle endast vara rimlig att använda när enstaka enheter undersöks under enstaka operationer, men då denna studie avser att undersöka hela händelseförloppet och alla enheter av SF kommer "SF karaktäristika" och "Hur SF ska nyttjas" i stället att tillämpas som analysverktyg. Det som kommer att undersökas blir alltså hur fyra av de fem karaktärsdragen hos SF "säker tillgång", "relativ överlägsenhet", "okonventionella operationer" och "integrerade operationer" kan förklara den taktiska framgången. Det sista karaktärsdraget "strategiskt initiativ" och för vilka ändamål SF nyttjades förklarar den strategiska framgången. En djupare beskrivning av dessa begrepp återfinns i *teori* avsnittet.

Denna operationalisering nyttjas för att analysera empirin som samlats in, därefter dras slutsatser för vilka framgångsfaktorer som låg till grund för det lyckade utfallet. Slutsatserna som dras besvarar därmed forskningsfrågan.

2.3 Material

Datainsamlingen har bestått av att hitta fem böcker som beskriver händelseförloppet. Det skapar möjligheten att jämföra texter och undersöka om något är källkritiskt tveksamt. Detta på grund av det begränsade utbudet av källor från den ryska sidan. Böckerna kommer vara andrahands eller tredjehands källor. Det material som nyttjas är taget från Anna Lindh bibliotekets egen sökmotor.

Böckerna är skrivna av fyra olika författare och beskriver händelseförloppet. Vissa böcker beskriver endast empirin, andra beskriver empirin för att sedan dra egna slutsatser. Dessa verk är Galeottis två böcker "*Putins Wars: from Chechnya to Ukraine*" och "*Putin takes Crimea 2014: Grey zone warfare opens Russia-Ukraine conflict*" som båda är böcker som beskriver händelseförloppet på Krim i detalj. Kent De Benedicts bok "*Russian "hybrid Warfare" and the Annexation of Crimea: The Modern Application of Soviet Political Warfare*" beskriver utvecklingen av rysk hybridkrigföring med exempel från Afghanistan och Tjetjenien samt hur det såg ut vid Krim. Micheal Kofmans "*Lessons from Russias operations in Crimea and Eastern Ukraine*" beskriver händelseförloppet och diskuterar vad vilka lärdomar väst kan dra. Sist John A Pennells bok "*Assessing Russias Actions in Ukraine and Syria 2014-2022: Implications for the Changing Character of War*" behandlar hur tillvägagångssätt ser ut i nutida ryska operationer, däribland Krim. Pennel undersöker hur Ryssland agerade politiskt, nyttjade proxies samt agerade kinetiskt och icke kinetiskt.

2.4 Källkritik

För att källkritisk granska materialet kommer ÄDELOST att nyttjas. Materialet kommer granskas utifrån äkthet, oberoende, samtidighet och tendens.³² Allt material ingår i följande granskning.

- Äktheten bedöms som hög. Allt material som nyttjas till denna uppsats är texter skrivna av författare med doktorsexamen och är publicerade av kända förlag.
- Oberoendet bedöms behöva hanteras. Allt material är andra eller tredjehandskällor. De har baserat sina texter på andras redogörelser av händelsen och bedöms därför beroende till viss grad. Då studien nyttjar beroende källor har flertalet källor nyttjats för att undersöka och korsreferera till vad som hänt. Författarnas analyser har heller inte använts utan det är endast den empiriska redogörelsen som nyttjats från materialet.
- Samtidigheten bedöms som bra. Eftersom händelsen är i relativ nutid och allt material är skrivet högst 10 år efter händelsen bedöms de som samtida. Det finns möjlighet för att texterna kan påverkas av samtidigheten då fallet åter fått stort fokus på sig efter den fullskaliga invasionen 2022. Detta kan resultera i att händelserna beskrivs som mer viktiga än vad de egentligen var.³³
- Tendensen bedöms vara vinklad åt Ukrainas perspektiv. Eftersom studien enbart nyttjar västerländska källor och inte ryska är empirin troligen tendensiös. Grunden till detta är att ryska källor om händelsen är svåra att få tag på då Ryssland inte vill klargöra deras exakta tillvägagångssätt för väst. Vidare skulle heller inte dessa källor kunna bedömas som icke tendensiösa även om de fanns. Eftersom de ukrainskt tendensiösa källorna inte kan mötas med en ryskt tendensiös källa nyttjar studien korsreferenser för att säkra källkritiken.³⁴

För att minimera de möjliga tveksamheterna inom källkritiken har flera källor valts ut för att kunna korsreferera. Att korsreferera skapar möjlighet att stärka textens riktighet då fler källor bekräftar varandra.³⁵ Empirin som nyttjas är också från kända förlag och författare som själva

³² Essiasson m.fl. *Metodpraktikan. Konsten att studera människor, organisationer och samhällen* s. 135.

³³ *Ibid.* s. 141.

³⁴ *Ibid.* s. 142.

³⁵ *Ibid.* s. 141.

har genomfört källkritiska granskningar på underlaget. Genom detta arbete bedöms källorna som bra för att nyttja i analysen.

2.5 Forskningsetik

Forskningen som genomförs gör inga intervjuer och handhar inte någon personlig, hemlig eller annan känslig information. Detta gör att ingen hamnar i risk att påverkas av denna undersökning negativt.

Den etablerade benämningen på fallet är ”annekteringen av Krim”. Studien kommer att nyttja denna formulering i början och i forskningsfrågan för att väcka intresse men sedan kommer studien att kalla fallet för ”den olagliga ockupationen av Krim”. Detta då ordet ”annekteringen” ger Ryssland vad de vill, ett allmänt medhåll att Krim har annekterats och nu är en del av Ryssland i stället för Ukraina. Författaren står inte bakom detta brott mot internationell lag.

Ett forskningsetiskt problem som uppkommer i denna studie är att alla källor är västerländska vilket ökar risken för att de skriver ur ett ukrainskt perspektiv. Specialförbandsoperationer är i sin natur hemliga vilket gör att det ryska perspektivet inte går att hitta. Detta gör att öppenheten påverkas.³⁶ Detta hanteras genom att beakta problematiken och källkritiskt analysera materialet som används.

3. Teori

3.1 Val av teori

Det finns en knapp handfull erkända teorier om SF och specialoperationer. Dessa är antingen på taktisk nivå, exempelvis McRaven som fokuserar på ”direct action”,³⁷ och missar den strategiska aspekten av SF. Eller så är de fokuserade på hur specialoperationer strategiskt ska nyttjas, men missar den taktiska nivån som exempelvis Kiras.³⁸ Spulaks teori behandlar både den taktiska och den strategiska nivån. Detta lämpar teorin för denna undersökning då dessa perspektiv samspelar i specialoperationen på Krim.

Delar av Spulaks teori om specialoperationer är framtagna för att beskriva hur SF hanterar friktioner i operationer med militärt motstånd. Då operationen på Krim endast innefattade enstaka strider och dödsfall kan resonemanget om Spulaks teori var det mest lämpade analysverktyget för att undersöka fallet diskuteras. Fokuset i studien är dock på SF i mer än

³⁶ Vetenskapsrådet. God forskningssed. (2024)

<https://www.vr.se/download/18.4c9f221a191e4edf9053a474/1727853946433/God%20forskningssed%20VR%202024.pdf> (hämtad 13/4-26) s. 83.

³⁷W. H. McRaven. *The Theory of Special Operations*. (N.p., 1993).

³⁸ J. Kiras. *Special Operations and Strategy : From World War II to the War on Terrorism*. (Routledge, 2006).

bara strid vilket gör att denna teori, som behandlar taktisk och strategisk nivå för SF är den mest lämpade teorin för att undersöka fallet.

Andra specialförbandsteorier skulle möjligen kunna öka djupet på analysen då fokus blir smalare genom antingen ett strategiskt eller taktiskt perspektiv. Samtidigt skulle detta tillvägagångssätt missat helheten av både taktik och strategi som nu är den centrala delen i studien, därav avvägningen att nyttja Spulaks teori.

3.2 A Theory of Special Operations: The Origin, Qualities and Use of SOF

Spulak publicerade 2007 sin teori om specialoperationer. Den grundar sig i att krigets natur innehåller friktion. Spulak skriver: "The enduring nature of war creates what Carl von Clausewitz called friction. As he famously wrote, Everything in war is very simple, but the simplest thing is difficult, and Action in war is like movement in a resistive element." Friction is the effect of reality on ideas and intentions in war—that is, the difference between plans and reality."³⁹

Friktionen är enligt Spulak delad i tre grundpelare.

- Problem som skapas av mänskliga, fysiska och kognitiva begränsningar.
- Osäkerheter i underrättelser och oväntade skillnader mellan vad som på förhand förväntats och verkligheten.
- Att krig är ickelinjärt, vilket medför oväntade effekter som påverkar de inblandade.⁴⁰

Teorin beskriver specialoperationer både i krig och specialoperationer utanför krigstid som ett svar mot krigets krav. Vissa strategiska uppgifter medför en för stor risk för att konventionella styrkor ska kunna lösa dessa. Grunden till denna risk är friktion vilket skapar ett behov av SF som kan motverka friktionen och därigenom risken.⁴¹

3.3 Huvudsatsen- Hur SF motverkar friktioner

Spulak menar att det finns personlighetsdrag samt organisatoriska drag som ska finnas hos SF. Han menar att det som särskiljer SF från andra förband är tre kvalitéer, operatörerna är *elitkrigare* samt att organisationen är *kreativ* och *flexibel*.

Första kvaliteten *elitkrigare* innebär att SF är särskilt bedömda, uttagna, tränade och utrustade. De har den främsta teknologin och är betrodda med information av högsta säkerhetsklass. De

³⁹ Spulak, *A Theory of Special Operations: The Origin, Qualities, and Use of SOF*. s. 6.

⁴⁰ Ibid. s. 9.

⁴¹ Ibid. s. 4.

har högt intelligens, är ihärdiga och har fyra personlighetsdrag som är definierande för operatörer.

Operatörerna har *Integritet*, de kan betros med uppgifter som är känsliga för staten. De kommer att agera i linje med statens värderingar och har hög personlig moral. Operatörerna har *Mod*. Opåverkat mod i alla situationer, både fysiskt och moraliskt. Operatörerna har *Kompetens*. De bibehåller taktisk och teknisk kompetens på högsta nivå. Operatörerna är *Kreativa*. De har förmåga att tänka utanför boxen för att behandla komplexa och svåra utmaningar.⁴²

För att ge dessa personlighetsdrag utrymme att prestera på bästa sätt krävs att organisationen är kreativ och flexibel.

Kreativiteten innebär att ändra processen av striden till ens egen fördel genom att välja tillvägagångssätt som möjliggörs genom utbildning, utrustning och personliga attribut. SF kan därför minska risken vid lösande av strategiska mål genom att förbigå stora delar av risken. Det handlar inte om att ta större risker då detta endast skulle medföra fler nederlag utan att förbigå onödiga risker i sin helhet. Organisationen i helhet ska vara kreativ för att uppnå detta.⁴³

Flexibilitet innebär att en SF-enhet har en större bredd av förmågor och olika typer av specialkompetenser än konventionella trupper. Detta till följd av den mer kapabla personalen och det skapar möjlighet att lösa mer komplexa uppgifter genom olika typer av tillvägagångssätt.⁴⁴

Elitkrigare, kreativitet och flexibilitet motverkar de tre grunderna till friktion;

- Mänskliga faktorn benämns som "War is hell". Denna motverkas av individerna som finns i SF. För att motverka den typ av friktion som skapas av den mänskliga faktorn är individerna särskilt uttagna, utbildade och utrustade. Detta skapar de bästa förutsättningar för att minimera friktion.⁴⁵
- Bristen på underrättelse benämns "We can't know what's out there" och motverkas genom att organisatoriskt skapa en *flexibilitet* för att möta oväntade eller uppkomna

⁴² Spulak, *A Theory of Special Operations: The Origin, Qualities, and Use of SOF*. s. 16.

⁴³ Ibid. s. 16-18.

⁴⁴ Ibid. s. 18-19.

⁴⁵ Ibid. s. 20.

friktioner. Genom den stora bredd av förmågor hos SF, finns många möjliga kompetenser för att kringgå eller hantera de situationer som uppstår.⁴⁶

- Att krig är oförutsägbart benämns ”We cant predict what will happen” och motverkas genom att SF väljer tillvägagångssätt att lösa uppgiften som medför den minsta risken. De är *kreativa* för att skapa lösningar som för dem är fördelaktiga.⁴⁷

3.4 SF karaktäristika

Enligt Spulak kan fem karaktäristika sammanfatta hur SF direkt motverkar friktion vilket resulterar i unika förmågor. Spulak menar att dessa visar hur kvalitéerna från huvudsatsen resulterar i operativa förmågor genom att direkt hantera friktioner. Dessa förmågor är av karaktär som konventionella styrkor inte kan lösa, därav är de också exempel på specifika förmågor för SF. Det är genom dessa karaktäristikor som framgång nås.⁴⁸

- (a) *Säker tillgång* innebär att SF har en unik förmåga att innästla och urnästla från ett operationsområde, generellt utan att bli upptäckta. Detta skapar möjlighet att lösa uppgifter som för konventionella trupper hade varit omöjliga.⁴⁹
- (b) *Relativ överlägsenhet* grundas i Mc Ravens arbete. Det innebär att SF har möjligheten att nå ett temporärt avgörande övertag, även mot en större eller väl försvarad fiende.
- (c) *Okonventionella operationer* innebär möjligheten att direkt påverka riskfaktorn genom att agera oväntat, detta genom exempelvis agera med hög grad av självständighet, samarbeta med lokala grupper, nyttja sig av sabotage eller subversion.⁵⁰
- (d) *Integrerade operationer* betyder att SF har möjligheten att påverka mellanstatliga och asymmetriska hot tillsammans med andra delar av nationens påverkningsmöjligheter och genom att samarbeta med andra enheter eller ickemilitära organ.⁵¹

⁴⁶ Ibid. s. 20.

⁴⁷ Ibid. s. 20-21.

⁴⁸ Ibid. s. 23.

⁴⁹ Ibid. s. 23.

⁵⁰ Ibid. s. 23.

⁵¹ Ibid. s. 23.

- *(e) Strategiskt initiativ* syftar mot möjligheten att skapa och bibehålla det strategiska initiativet i en konflikt. Genom att nyttja SF mot fiendens nyckelpunkter skapar SF strategisk effekt som inte kan uppnås av konventionella trupper.⁵²

3.5 Hur SF ska nyttjas

Spulak menar att specialoperationer utgörs av uppgifter för att lösa strategiska mål där konventionella trupper är begränsade av friktion, vilket i sin tur resulterar i att de inte kan genomföra uppgiften utan att utsätta sig själva för en oacceptabel risk. För att hantera denna friktion nyttjas SF för att motverka och hantera dessa risker.

Han ger exempel på hur SF kan nyttjas för att uppnå faktorer från krigets grunder, för att visa på hur de kan nyttjas för strategiska ändamål. Dessa är:

- *Målet.* Att nyttja SF för att uppnå ett direkt politiskt mål som konventionella trupper inte hade lyckats med.⁵³
- *Offensivt.* SF är i grunden offensiva. Krig kan inte vinnas utan offensiva aktioner. Genom att nyttja detta offensiva agerande kan svåra uppgifter lösas som resulterar i att initiativet återtas eller bibehålls för de konventionella trupperna, vilket leder till att operationen åter har en offensiv aspekt där motståndaren kan påverkas till vår fördel.⁵⁴
- *Massa.* SF är i regel små enheter vilket gör att de inte själva kan vara ”den stora massan” som ofta krävs för att vinna krig. Det sättet de har att möjliggöra massa är exempelvis att rekrytera andra enheter som lokala miliser eller andra parter. Det kan också innebära att de utbildar andra parter som i sin tur stärker ett samarbete med en allierad.⁵⁵
- *Ekonomiskt nyttjade* syftar inte mot att nyttja SF för att billigt lösa en konventionell uppgift. Det innebär att man nyttjar SF för att lösa dimensionerade uppgifter på ett billigare sätt. Exempelvis kan SF genom partnerskap med rebellgrupper få andra att lösa uppgiften åt dem. Ett annat sätt är att nyttja SF för slå ut ”kärnoder” i fiendens system vilket får stor effekt genom en relativt liten påverkan.⁵⁶

⁵² Ibid. s. 23.

⁵³ Ibid. s. 26-29.

⁵⁴ Ibid. s. 29-31.

⁵⁵ Ibid. s. 31-32.

⁵⁶ Ibid. s. 32-33.

- *Manöver* innebär att SF genom antingen sabotage för fienden eller underrättelseinhämtning möjliggör egen manöver.⁵⁷
- *Alliansstyrkande*. SF kan interagera och samarbeta med andra parter i en konflikt genom att deras personal är utbildade i relevanta språk. De kan också nyttjas i gråzonsförhållanden där en stat inte öppet vill agera men de visar sitt stöd till en annan part genom att avdela SF till denne.⁵⁸
- *Säkerhet*. Antingen genom att nyttja SF för att inte sätta andra i risk eller genom att sabotera fiendens kapacitet att påverka egna.⁵⁹
- *Överraskning*. SF kan nyttjas för att vilseleda inför en större operation. De kan nyttjas för att visa falska intentioner för att få fienden att fördela sina resurser på ett sätt som gynnar den egna sidan.⁶⁰
- *Simpelhet*. Ibland är det enklaste sättet att lösa en uppgift att nyttja SF. I stället för att behöva göra en stor plan med många risker och stor inblandning kan en enhet skickas in och lösa uppgiften autonomt och utan större resurser.⁶¹

3.6 Operationalisering

För att undersöka SF:s framgång kommer Spulaks teori att operationaliseras som öppna analysfrågor. Då Spulak menar att en teori om specialoperationer och SF måste vara sammanhängande kommer både det taktiska agerandet och det strategiska nyttjandet att analyseras.⁶² För att uppnå detta kommer *SF karaktäristika* och *hur SF ska nyttjas* operationaliseras.

För att analysverktyget ska vara precist kommer först de fem karaktäristikorna att operationaliseras med en öppen fråga för vardera som syftar till att undersöka i vilken utsträckning de uppnåddes. Därefter kommer en öppen fråga att upprättas som undersöker hur och i vilka syften SF nyttjades vid invasionen. Tillsammans skapas möjligheten att analysera det taktiska och det strategiska agerandet för att slutligen dra slutsatser om framgångsfaktorer

⁵⁷ Ibid. s. 33.

⁵⁸ Ibid. s. 33-34.

⁵⁹ Ibid. s. 34-36.

⁶⁰ Ibid. s. 36.

⁶¹ Ibid. s. 36-38.

⁶² Ibid. s. 21.

för SF. För att precisera operationaliseringen och öka begreppsvaliditeten kommer ett tydliggörande av alla begrepp att göras för att motivera varje fråga. Dessa tydliggöranden är baserade på författarens egna exempel vid alla begrepp utom relativ överlägsenhet som Spulak har baserat på Mc Ravens väl definierade teori.

3.6.1 Analysfrågor

Med (a) *säker tillgång* menas att förbanden kan ta sig till platser där de kan lösa uppgifter oavsett var det är. SF kan ta sig till platser som konventionella styrkor inte hade kunnat genom att de är små enheter med särskilda förmågor. Exempel på detta är med hjälp av helikopter, fallskärm, simma eller civila fordon för att hålla sig gömda. Det som undersöks i denna text är just hur SF tog sig till platsen där de skulle lösa sin uppgift. Dessa sätt att ta sig till platser syftar också generellt mot att möta så lite motstånd som möjligt under vägen. Exempelvis vill de inte bli upptäckta eller påverkade av fienden då transporten försvåras under sådana förhållanden. Sammanfattat för att uppnå säker tillgång krävs att de kan innästla var de vill samt att detta inte påverkas av fienden. Därför ställs analysfrågan:

Hur transporterades SF till önskad plats i operationsområdet och påverkades de av fienden?

(b) *Relativ överlägsenhet*, ett begrepp som Spulak har tagit ur Mc Ravens arbete, innebär att SF har möjligheten att nå ett temporärt avgörande övertag, även mot en större eller väl försvarad fiende. Mc Raven menar att det finns sex grunder som tillsammans gör att en specialförbandsoperation uppnår "relative superiority". Planen måste vara simpel, saker kommer att gå fel, en komplicerad plan kommer inte att hålla. Operationen måste hållas hemlig för att inte fienden ska ha möjlighet att förbereda ett försvar mot planen. Operationen ska förövas, fel i planen ska uppmärksammas innan den genomförs skarpt och enheten ska vara samövad i hur de agerar när saker går fel. Operationen måste överraska fienden, fienden kommer vara redo för att bli anfallen men valet av exakt hur och när kan ändå skapa överraskning. Genom att överraska fienden skapas en möjlighet till ett temporärt övertag som ska utnyttjas. Överraskning själv skapar dock inget övertag, de andra principerna måste också uppfyllas för operationen ska nå framgång. Operationen ska genomföras snabbt. Om det tar lång tid utsätts enheten för extra risk vilket minskar chansen att lyckas uppnå ett relativt övertag. Sista principen är att det ska finnas ett tydligt syfte, detta för att enheten alltid ska kunna agera i linje med vad som ska uppnås och ta egna initiativ för att uppnå det. Finns inget tydligt syfte

minskar möjligheten till initiativ vilket minskar chansen för att uppnå relativ överlägsenhet och därmed chansen att lösa uppgiften.⁶³

Dessa sex principer kommer att nyttjas som indikatorer på relativ överlägsenhet. Informationsläget från den ryska sidan är väldigt begränsat vilket påverkar analysen av indikatorerna. Principerna om planen är simpel, om förövning har skett samt om det fanns ett tydligt syfte kan inte undersökas med hänsyn till bristen på källor. Därför komma dessa inte att fokuseras på. Fokuset kommer i stället att vara på om de ryska SF uppnådde effekten av relativ överlägsenhet. Utifrån detta kommer inte alla principer behöva uppnås i varje enskilt fall, utan helheten kommer att bedömas utifrån utfallet av uppgiften de löste. Analysfrågan formuleras till:

Hur agerade SF för att uppnå relativ överlägsenhet i räder utifrån Mc Ravens sex principer och vad blev utfallet?

(c) *Okonventionella operationer* innebär att agera oväntat. SF gör detta då överraskning är en särskilt viktig faktor i specialoperationer. Genom att överraska en fiende kan en mindre enhet uppnå oproportionerlig stor effekt. Försvar är inte lika prioriterat i områden som inte tros kan påverkas, vilket skapar möjlighet att påverka detta område med relativt små resurser jämfört med om det var en plats där anfall förväntas. Okonventionella operationer kan också vara att sabotera viktiga resurser för motståndaren som den inte räknat med. Ännu en aspekt som Spulak nämner är hur SF kan samarbeta med andra parter i okonventionella operationer. Detta kommer dock att i första hand hanteras i faktorn ”integrerade operationer” och inte under okonventionella operationer. Med detta sagt kan dessa gå in i varandra och kan behöva hanteras tillsammans. Därav kommer analysfrågan att formuleras:

Hur agerade SF på ett sätt fienden inte förväntade sig?

(d) *Integrerade operationer* innebär att samarbeta med andra enheter för att uppnå satta mål. Detta kan antingen vara genom att ta hjälp av andra enheter, samarbeta med andra enheter eller möjliggöra att andra enheter självständigt löser en uppgift åt dig. Det kan också vara att SF arbetar med organ från den egna staten eller organ från andra stater för att lösa uppgifter som

⁶³ McRaven. *The Theory of Special Operations*. s. 17-37.

annars inte hade varit möjliga. Det kan exempelvis vara statliga underrättelse eller polismyndigheter eller motsvarigheten från andra länder. Detta genomförs för att skapa effekt som SF eller någon annan enskild enhet inte kan uppnå själv, det är just samarbetet som skapar en unik möjlighet till att lösa en viss uppgift. För att undersöka denna faktor formuleras analysfrågan:

Hur agerade SF tillsammans med andra enheter och vad blev effekten?

(e) *Strategiskt initiativ* innebär att SF skapar eller bibehåller det strategiska initiativet. Detta kan antingen vara genom att påverka fienden strategiskt eller politiskt genom särskilda operationer. Exempelvis genom att slå mot särskilt viktiga punkter vilket skapar ett strategiskt initiativ. Detta initiativ kan vara en möjlighet för de konventionella trupperna eller för staten att uppnå något sorts mål. Initiativet kan också bibehållas genom upprepade påverkningar mot fienden vilket hindrar dess möjlighet att återta initiativet. För att undersöka detta ställs analysfrågan:

Hur påverkades det strategiska initiativet genom SF:s agerande?

Vidare för att undersöka hur SF strategiskt har nyttjats kommer fallet att analyseras utifrån hur de nyttjas mot krigets grunder enligt ”Hur SF ska nyttjas”. För att undersöka detta kommer motiv bakom aktioner att sökas, vad skulle uppnås strategiskt och hur nyttjades sedan SF i linje med detta. Vidare kommer resultatet av nyttjandet att analyseras, uppnåddes det som utsattes att uppnå och gav det önskad effekt. Detta för att undersöka den strategiska effekten i sammanhanget. De möjliga kategorier som kommer att behandlas är just de som nämns i ”Hur SF ska nyttjas”. Analysfrågan formuleras:

I vilket syfte nyttjades SF?

Alla dessa analysfrågor syftar till att operationalisera teorin för att konkret undersöka framgångsfaktorer för de ryska SF, inte för att i detalj analysera alla steg i operationen. Detta då studien undersöker framgångsfaktorer för ryska SF i helhet, inte någon enskild enhet. Genom dessa analysfrågor syftar de fyra första mot att undersöka det taktiska agerandet och de två sista syftar mot att undersöka det strategiska nyttjandet, vilket undersöker hela bredden av specialoperationen.

4. Analys

4.1 Hur transporterades SF till önskad plats i operationsområdet och påverkades de av fienden?

Den initiala förflyttningen till området hände då beredskapskontroller av utvalda förband genomfördes. Delar av VDV (luftburet infanteri) och Spetsnaz flyttades till områden i närheten av Krim och i vissa fall direkt till Rysslands militärbas i Sevastopol. Denna förflyttning till Sevastopol genomfördes till synes inom ramen för en normal personalrotation då detta var vanligt förekommande och inom de avtal Ryssland och Ukraina hade.⁶⁴ Vidare förflyttades 200st SF-operatörer via ett transportfartyg till Sevastopol, samma fartyg som tros ha transporterat Yanokuvich till Ryssland från Ukraina.⁶⁵ Allting gjordes enligt de avtal som var uppsatta vilket gjorde att Ukraina inte reagerade.⁶⁶ Från basen i Sevastopol nyttjade SF främst bepansrade bilar, men också lastbilar och bepansrade trupptransportfordon för att ta sig ut på ön. De var maskerade och berättade inte vilka de var eller vart de skulle. Det var också så SF tog sig till Simferopol.⁶⁷ Helikopter nyttjades som transportmedel för specifika uppgifter som vid anfallet av basen i Fedosija samt bordningen av fartyget Cherkassy.⁶⁸

Den initiala förflyttningen av SF till Krim doldes av beredskapskontrollerna samt de personalrotationerna som skedde enligt rutin. Ryssland lyckades tillföra en strategisk resurs i form av SF till ön utan att på något sätt väcka en oro hos Ukraina. De påverkades eller upptäcktes inte av fienden vilket gav önskad effekt från innästlingen. Från basen i Sevastopol tog de sig vidare med bepansrade bilar. Innästlingen tillsammans med tvetydigheten av att vara maskerade och att de inte berättade vart de skulle möjliggjorde att SF kunde röra sig på ön utan att ses som ett hot mot Ukraina. Agerandet skapade möjligheten att ta sig till platser för att lösa uppgifter utan att påverkas av fienden. Det exempel som finns på att de nyttjade helikopter är just vid anfallet på basen i Fedosija och när de bordade fartyget Cherkassy. Då nyttjades helikopter för att nå platser SF inte skulle kunna ta sig till på annat sätt. I Fedosija var de för att snabbt ta sig innanför ukrainarnas bas för att sedan kunna tillföra fler trupper genom grinden. Mot Cherkassy hade tidigare försök att ta fartyget med olika typer av båtar misslyckats, vilket resulterade i att helikopter användes för att nå effekt. Vidare bar SF inte alltid rysk uniform,

⁶⁴ Galeotti. *Putin Takes Crimea 2014 : Grey-Zone Warfare Opens the Russia-Ukraine Conflict*. s. 33.

⁶⁵ M. Kofman, O. Tkacheva, J. Oberholtzer, A. Radin, B. Nichiporuk, K. Migacheva. *Lessons from Russia's Operations in Crimea and Eastern Ukraine*. (RAND Corporation, 2017). s. 7-8.

⁶⁶ Ibid. s. 18-19.

⁶⁷ Galeotti. *Putin Takes Crimea 2014 : Grey-Zone Warfare Opens the Russia-Ukraine Conflict*. s. 35-36

⁶⁸ Ibid. s. 47.(Cherkassy) och s.53. (Fedosija).

vilket är ett sätt att nå tillgång genom att smälta in bland civila eller utgöra sig för att vara någon annan. Exempelvis deltog delar ur SF i protester vilket upptäcktes först efter att de hade löst uppgiften.⁶⁹ Agerandet medförde att de inte upptäcktes eller påverkades under innästlingen till platsen. SF tog sig till ön och löste sina uppgifter utan att upptäckas eller påverkas vilket visar på en lyckad innästling. Avsaknaden av utförliga källor på hur de förflyttades kan i sig tyda på en lyckad innästling. Då de inte blivit påkomna i fler situationer finns möjlighet att de dolt sin infiltration effektivt och därefter hemlighållit dessa tillvägagångssätt.

4.2 Hur agerade SF för att uppnå relativ överlägsenhet i räder utifrån Mc Ravens sex principer och vad blev utfallet?

Det finns två tydliga exempel som beskriver att ”direct action” uppgifter har lösts. Det är när ryska SF tog nyckelbyggnader för ledningen på Krim och när de tar militärbasen i Fedosija.

När president Yanukovich lämnade Ukraina och det blev protester och oroligheter på Krim flyttades SF dit. Den 27 februari tog mellan 30 och 50 ryska operatörer över parlamentsbyggnaden på Krim tillsammans med lokala gäng.⁷⁰ SF tog byggnaden medan gängen höll utsidan. SF mötte inget motstånd då räden påbörjades tidigt på morgonen när väldigt få poliser arbetade, och de poliser som faktiskt arbetade gjorde inget för att stoppa de beväpnade och maskerade styrkorna.⁷¹

Ytterligare beskrivning av händelseförloppet saknas men utifrån denna information kan viss analys göras. Operationen hölls hemlig. Hade information om vad som skulle ske spridits till fel händer hade mer än enstaka poliser varit på plats. Tvetydigheten kring huruvida det var ryska trupper på Krim, gjorde att det inte heller sågs som ett direkt militärt hot. Detta ledde till en stor överraskning mot Ukraina, då det inte kom ett svar mot Rysslands agerande. Hela aktionen gick snabbt då de ryska förbanden tog parlamentsbyggnaden utan problem. Utfallet var att Ryssland tog kontroll över det ledande organet på Krim, vilket visade sig användbart då de kunde starta omröstningar för att tillsätta en ryssvänlig ledare på Krim.⁷² Utifrån de principer som kan undersökas uppnåddes dessa och effekten blev att Ryssland installerade en ny ryssvänlig ledning.

⁶⁹ J. A. Pennell. *Assessing Russia's Actions in Ukraine and Syria, 2014–2022: Implications for the Changing Character of War*. (Lexington Books, 2024). s. 153-154.

⁷⁰ Galeotti. *Putin Takes Crimea 2014: Grey-Zone Warfare Opens the Russia-Ukraine Conflict*. s. 30 (menar att det var 30st). Kofman. *Lessons from Russia's Operations in Crimea and Eastern Ukraine*. s. 8. (menar att det var 50st).

⁷¹ Galeotti. *Putin Takes Crimea 2014: Grey-Zone Warfare Opens the Russia-Ukraine Conflict*. s. 35-36.

⁷² Ibid. s. 36-37.

Militärbasen Fedosija var hem till en av de mest resursstarka och välutbildade ukrainska enheterna. Ryssland såg detta som ett potentiellt problem och trots en längre blockad av basen fanns det fortfarande en relativt stor styrka kvar som gjorde motstånd. För att hantera detta genomförde ryska SF en räd i syfte att få ukrainarna att ge upp. SF flög in med trupptransporthelikoptrar, understödda av attackhelikoptrar och landade mitt på paradplan. De flesta ryska soldaterna använde sig av icke-dödliga vapen med gummikulor då Ryssland inte ville riskera att hamna i en eldstrid där liv skulle spillas.⁷³ De kastade chockgranater, rökgranater och sköt varningsskott. Efter att de landat anslöt även lokala milismän till paradplanen och ett stort slagsmål bröt ut med ryska SF och lokala milismän på ena sidan och kvarvarande ukrainare på andra. Det slutade dock utan dödsfall.⁷⁴

I detta fall finns det inte lika tydliga tecken på att anfallet hemlighölls. Att anfallet skulle komma var troligen väntat men frågan var när. Att SF kom med helikoptrar skapade överraskning och gav dem initiativet. Agerandet var till en början snabbt men eftersom det inte blev någon eldstrid utan i stället handgemäng tyder det på att syftet var tydligt nog att hastigheten kunde nedprioriteras. Denna slutsats stärks av att endast icke-dödliga vapen användes. Detta tyder i sin tur på att syftet med räden var tydligt vilket går i linje med Mc Ravens principer. Vidare blev utfallet av räden att Ryssland tog kontroll över ett av de största hoten mot den kommande totala ockupationen.

4.3 Hur agerade SF på ett sätt fienden inte förväntade sig?

När operationen påbörjades hade de ryska förbanden inga tecken som kunde identifiera dem på uniformen och de täckte sina ansikten. De berättade inte vilka de var utan uppgav sig vara Krims självförsvarsstyrkor.⁷⁵ De framhöll vid andra tillfällen att de var på plats för att skydda de ukrainska baserna mot olika grupper som ville förtrycka rysktalande på Krim och att amerikanerna skulle stötta dessa grupper om ryska trupper inte lade sig i.⁷⁶ Detta tillsammans med att Putin sa att ryska trupper inte var där, skapade en tvetydighet i hur Ukraina skulle hantera problemet. Denna otydlighet gav Ryssland möjlighet att erövra fördelaktiga positioner på halvön vilket försvårade ett svar från de ukrainska styrkorna när de väl hade möjlighet att agera.⁷⁷ Vidare nyttjade SF sig stundtals av ukrainska uniformer eller var civilklädda för att

⁷³ Ibid. s. 53.

⁷⁴ Ibid. s. 52-53.

⁷⁵ Ibid. s. 35.

⁷⁶ K. DeBenedictis. *Russian "hybrid Warfare" and the Annexation of Crimea: The Modern Application of Soviet Political Warfare*. (Tauris, 2021). s. 178.

⁷⁷ Galeotti. *Putin Takes Crimea 2014: Grey-Zone Warfare Opens the Russia-Ukraine Conflict*. s. 35.

gömma sin inbladning och deras aktioner.⁷⁸ Ryska SF tog också över nyckelplatser för informationsspridning som TV, radio och sändningsplatser som drev den nationella telekommunikationen. De tog även kärnnoden för internetet på Krim. Genom detta hade Ryssland i princip full kontroll över vilken information som kom till halvön.⁷⁹

Att agera okonventionellt och på ett sätt som fienden inte förväntade sig var grunden till framgången i denna operation. Genom att direkt agera utan att bära kännetecken skapades tvetydighet i vem som agerade, vilket försvårade ett svar från den ukrainska sidan. Då dessa styrkor lika gärna kunde vara rebeller eller som de uppgav ”Krimns självförsvarsstyrkor” var det inte en tydlig militär invasion av Ukraina. Otydligheten försvårade hanteringen av situationen vilket gav Ryssland tid att bygga en grund för de tillvägagångssätt de senare skulle använda för att ta halvön. Genom att ryska SF nyttjade ukrainska uniformer eller var civilklädda ökades denna tvetydighet ytterligare och deras handlingsmöjligheter ökade då de kunde påverka mer än bara konventionellt militära mål. Exempelvis genom att de civilklädd kunde initiera och följa demonstrationer vilket skapade ett narrativ som dolde andra ageranden i en tid av oroligheter.⁸⁰

Genom att ta dessa nyckelplatser för informationsspridning lyckades Ryssland ta kontroll över vad befolkningen på Krim såg och fick veta om vad som hände på halvön, vilket gav dem möjlighet att styra narrativet på ett sätt som blev fördelaktigt. Detta gav mycket stor effekt med en relativt liten styrka då Ukraina, i en tid där de inte visste att de var under attack, inte kom att försvara dessa vanligtvis helt civila platser. Att Ryssland förnekade att de hade egen trupp på plats ökade effekten. Operationen var alltså tydligt okonventionell hela vägen från taktisk till strategisk nivå. Alla delar av denna vilseledning var beroende av varandra för att fungera och gav i slutändan ett mycket lyckat resultat.

Operationen var okonventionell och syftade till att vilseleda på alla plan, inte bara bland SF. Det okonventionella agerandet verkar ha varit styrt från högsta nivå då alla enheter agerade okonventionellt. Det var dock SF som var först ut med detta agerande och lade grunden för att operationen skulle lyckas genom deras initiala framgångar. Detta okonventionella agerande på alla plan är en tydlig faktor till framgång då de agerade på ett sätt Ukraina inte förväntade sig

⁷⁸ DeBenedictis. *Russian “hybrid Warfare” and the Annexation of Crimea : The Modern Application of Soviet Political Warfare*. s. 187 och Pennell. *Assessing Russia’s Actions in Ukraine and Syria, 2014–2022 : Implications for the Changing Character of War*. s. 153-154.

⁷⁹ Galeotti. *Putin Takes Crimea 2014 : Grey-Zone Warfare Opens the Russia-Ukraine Conflict*. s. 41-42.

⁸⁰ Pennell. *Assessing Russia’s Actions in Ukraine and Syria, 2014–2022 : Implications for the Changing Character of War*. s. 153-154.

från början, vilket ledde till att Ukraina inte ens kunde agera reaktivt. När Ukraina väl började ta beslut om hur hotet skulle mötas var det redan för sent och halvön var förlorad.

4.4 Hur agerade SF tillsammans med andra enheter och vad blev effekten?

Genom att samarbeta med lokala gäng löste SF olika typer av uppgifter. SF tog exempelvis byggnader medan lokala gäng satte upp barrikader för att försvara utsidan av byggnaderna.⁸¹ Vidare samarbetade de för att hålla inne de ukrainska soldaterna i sina baser. Det var inte tillräckligt med ryska förband på halvön för att hålla alla ukrainska militärbaser själva, utan de tog i stället hjälp av de lokala gängen. Exempel på inblandade var gängen ”Salem” och ”Basaki” som tidigare var i fejd med varandra men blev allierade bakom det ryska ingripandet på Krim.⁸² De hjälpte bland annat SF i början av invasionen genom att stoltsera utanför de ukrainska militärbaserna för att hålla de ukrainska förbanden instängda.⁸³

Samarbetet med lokala gäng och civila var i denna operation väldigt viktigt. Från första stunden när operationen påbörjades var det tillsammans med de lokala gängen som ryska SF tog parlamentsbyggnaden och andra viktiga byggnader i Simferopol. Gängen användes inte bara som extra personal utan en stor faktor till varför de var så effektiva var just hur detta gick i linje med att skapa tvetydighet om vad som faktiskt försiggick på Krim. Genom att SF beblandade sig med dessa enheter var det inte endast uniformerad personal som genomförde operationerna utan det var alltid rebeller med i återberättelserna om vad som hade hänt. Detta skapade möjligheten för de ryska förbanden att, som tidigare nämnts, utge sig som först Krims ”självförsvarsstyrkor” och senare som att de skyddade dem ukrainska militärbaserna. Genom att arbeta tillsammans med gängen fick Ryssland en ökad kraft vad gäller personal men framför allt utvecklades narrativet från en rysk insats till att lokala gäng härjade på halvön. Detta påverkade i sin tur Ukrainas möjlighet i att svara mot hotet. SF användes också för att starta eller ingå i pro-ryska demonstrationer.⁸⁴ Här använde SF sig av andra enheter för att skapa ett politiskt perspektiv som rättfärdigade Rysslands senare agerande. Effekten av samarbetet med andra enheter var alltså både taktisk, genom mer personal, och strategisk genom att narrativet på ön styrdes om till Rysslands favör.

⁸¹ Galeotti. *Putin Takes Crimea 2014 : Grey-Zone Warfare Opens the Russia-Ukraine Conflict*. s. 35.

⁸² Galeotti. *Putin's Wars : From Chechnya to Ukraine*. (Osprey Publishing Ltd, 2022). s. 172.

⁸³ Ibid. s. 172-173.

⁸⁴ Pennell. *Assessing Russia's Actions in Ukraine and Syria, 2014–2022 : Implications for the Changing Character of War*. s. 153-154.

4.5 Hur påverkades det strategiska initiativet genom SF:s agerande?

Ryssland inledde operationen genom att nyttja SF som tog nyckelpunkter, agerade med lokala rebeller och påbörjade arbetet att innesluta de ukrainska styrkorna i deras baser. De skapade det strategiska initiativet då de påbörjade operationen och de bibehöll det genom vilseledningen som gjorde att Ukraina inte kunde svara eftersom de inte visste vilket hotet faktiskt var.⁸⁵ Efter det initiala agerandet förflyttade Ryssland konventionella trupper mot Krim vilket utgjorde en större massa och ett riktigt hot. Skadan var redan skedd och Kiev hade då i princip förlorat sin förmåga att leda sina förband.⁸⁶

Det strategiska initiativet var alltid i Rysslands händer. Deras aktioner var effektiva genom att ta över ledningen av halvön och begränsa den ukrainska militärens möjlighet att reagera genom att stänga inne dem i deras baser. Samtidigt var aktionerna tillräckligt tvetydiga för att Ukraina inte skulle kunna svara. När Ukraina insåg att Ryssland invaderade, hade Ryssland redan förflyttat en stor mängd trupper till närheten av Krim vilket gjorde att Ukraina hade väldigt begränsat med handlingsalternativ. SF utgjorde den styrkan som skapade utgångsläget för att operationen skulle fungera. De var direkt ansvariga för att ge Ryssland det strategiska initiativet och operationen var så pass snabb att Ukraina inte lyckades svara. Agerandet som möjliggjorde detta var främst uppträdandet tillsammans med andra enheter, utan några kännetecken och erövrandet av nyckelplatser. Båda dessa faktorer bidrog till vilseledning och lamslog Ukrainas ledning. SF:s agerande vad gäller både de uppgifter de löste och hur de löste dem påverkade direkt det strategiska initiativet till Rysslands favör.

4.6 I vilket syfte nyttjades SF?

För att göra analysen av i vilket syfte SF nyttjades tydligare kommer de största aktionerna SF genomförde att beskrivas och diskuteras utifrån vilken princip av krigets grunder de främst syftade mot.

I det initiala skedet användes SF för många olika uppgifter. Bland annat tog de högsta rådsbyggnaden och ministerrådsbyggnaden tillsammans med lokala gäng den 27:e februari, vilket gjorde att de tog kontroll över parlamentet.⁸⁷

Detta agerande är ett exempel på en situation där SF nyttjades eftersom det inte gick att genomföra med konventionella förband. SF löste specifika uppgifter som fick direkt politisk

⁸⁵ Galeotti. *Putin Takes Crimea 2014 : Grey-Zone Warfare Opens the Russia-Ukraine Conflict*. s. 42-43.

⁸⁶ Kofman. *Lessons from Russia's Operations in Crimea and Eastern*. s. 9-10.

⁸⁷ Galeotti. *Putin Takes Crimea 2014 : Grey-Zone Warfare Opens the Russia-Ukraine Conflict*. s. 35-36.

effekt genom att ta strategiskt platser som gav Ryssland makt över politikerna på Krim. SF gjorde detta dolt utan att visa på rysk inblandning eller ryska intentioner till en start. SF genomförde detta tillsammans med lokala gäng vilket vidare ökade deras ”maskering” och det ökade tvetydigheten i vem eller vilka som låg bakom aktionerna. Detta är ett tydligt exempel där SF nyttjades för att uppnå *målet*.

SF tog över nyckelplatser för informationsspridning som TV och radio sändningsplatser, de tog byggnader som tillhörde ”OJSC ukrtelecom” som var de som skötte den nationella telekommunikationen, de tog också kärnnoden för internetet på Krim. Genom detta hade Ryssland i princip full kontroll över informationsflödet till halvön.⁸⁸

Dessa var strategiskt viktiga platser som inte var särskilt försvarade eftersom det inte var öppet krig och det inte heller hade uttryckts några tydliga hot från Ryssland. Effekten av dessa aktioner var att Ryssland kunde styra vad som visades till alla civila på Krim samtidigt som att de försvårade Ukrainas förmåga att leda på halvön. Effekten var alltså väldigt stor och aktionen var en av de viktigare under operationen. Denna skulle kunna placeras under många av kategorierna från *Hur SF ska nyttjas. Målet* då den direkt uppnår politisk effekt genom att de kontrollerar informationsflödet. Det skulle kunna placeras under *massa* då resultatet blev att Ukrainas ledning försvårades och deras uppfattning om vad som hände försämrades vilket i sin tur leder till att beslut inte fattades och att de ukrainska trupperna som fanns på halvön inte agerade alls, alltså påverkade de fiendens förmåga till att nå ”den stora massan”.

Ryska SF nyttjades tillsammans med lokala gäng för att stänga inne de ukrainska styrkorna på halvön i sina baser där de inte kunde påverka den operationen. De ryska styrkorna hävdade att de var på plats för att skydda de ukrainska baserna mot olika grupper som förtryckte rysktalande på Krim och att amerikanerna skulle stötta dessa grupper om ryska trupper inte lade sig i.⁸⁹

Detta exempel visar mest på att de ville uppnå *massa* och *manöver*. Genom att innesluta dessa styrkor skapades ännu ett hinder och en tröskel för att de ukrainska styrkorna skulle kunna agera. Detta möjliggjordes av samarbetat med lokala gäng som rekryterats för att uppnå egen *massa*. Om de ukrainska styrkorna hade agerat mot de inneslutande styrkorna hade Ryssland svarat med att skicka förstärkningar som nu höll på att byggas upp vid gränsen. Denna *manöver* och tillförsel av *massa* möjliggjordes av att SF agerade för att minimera svar från den ukrainska

⁸⁸ Ibid. s. 41-42.

⁸⁹ DeBenedictis. *Russian “hybrid Warfare” and the Annexation of Crimea : The Modern Application of Soviet Political Warfare.* s. 178.

sidan. Agerandet att stänga in ukrainska trupper försvårade både Ukrainas möjlighet till att samla *massa* och bygga upp samtidigt som den möjliggjorde egen *manöver* och tillförsel av *massa* till platsen.

När Ryssland började ge ultimatum till de ukrainska enheterna att gå över till deras sida var vissa svårare att övertala än andra. I Feodosija nåddes ingen framgång vilket slutade med att SF var tvungna att ta till kraft. De flögs in med transport-helikoptrar som understöddes av ytterligare attackhelikoptrar.⁹⁰ Vidare exempel på när kraft behövde användas var vid erövrandet av det sista fartyget som inte gett upp Cherkassy. För att tvinga fartyget till den ryska sidan bordades det av SF från helikoptrar. De tog fartyget utan att någon kom till skada.⁹¹

Dessa två exempel på när de nyttjade kraft kan summeras på liknande sätt. Båda var fall av enstaka, väldigt envisa enheter, som inte gav upp lika lätt som de andra. Ryssland stämplade dessa som möjliga hot och valde att använda sig av SF för att uppnå *målet* och *simpelhet*. *Målet* med fallet var att visa att de som gjorde extra motstånd inte hade någon chans, SF:s kompetens användes då för att de är bäst på dessa uppgifter och direkt slår ned detta motstånd. Därav var operationerna direkt kopplat mot *målet*. Det var troligen lättare och mer effektivt att använda SF än någon annan, då SF var på plats och har särskild utbildning för denna typ av uppgift. Skulle konventionella enheter nyttjats hade risken att någon börjat skjuta eller att något annat skulle gå fel ökat. Genom att nyttja de mest lämpade för en uppgift blir en komplex uppgift inte nödvändigtvis en särskilt svår uppgift, vilket syftar mot *simpelhet*.

5.Slutsats

5.1 Slutsats

Den initiala förflyttningen av SF doldes genom beredskapskontroller som var enligt rutin. Detta gav Ryssland möjlighet att flytta SF personal till Krim utan att det upptäcktes. Infiltrationen av ön möjliggjordes genom de överenskommelser som fanns mellan Ukraina och Ryssland om trupper på Krim. Överenskommelserna kunde lätt dölja en initial styrka för att ge Ryssland initiativet genom att påverka Ukrainas möjligheter till att svara på ett anfall. Infiltrationen från SF var avgörande för utfallet då dessa enheter senare var de som agerade på ön.

⁹⁰ Galeotti. *Putin Takes Crimea 2014 : Grey-Zone Warfare Opens the Russia-Ukraine Conflict*. s. 52-53.

⁹¹ Ibid. s. 47.

SF agerade enligt Mc Ravens principer men då de inte mötte något motstånd uppnåddes inte *relativ överlägsenhet*, vilket inte heller behövdes. SF nyttjades mot strategiska punkter för att påverka den politiska inramningen av situationen.

Hela operationen möjliggjordes av att det skapades överraskning på alla nivåer genom det *okonventionella agerandet*. Överraskningen på taktisk nivå lamslog det ukrainska försvaret som fanns på Krim. Överraskningen på strategisk och politisk nivå kom från att situationen var tvetydig länge nog att omöjliggöra ett rimligt svar från den ukrainska ledningen. Situationen som var när operationen påbörjades innefattade ett politiskt kaos på den ukrainska sidan och en stor pro-rysk befolkning på Krim. Detta skapade möjlighet för Ryssland att med väl valda enheter och mot väl valda mål genomföra ett tillslag som Ukraina inte kunde hantera. Den ukrainska ledningen var för ineffektiv för att möta det kvalificerade hotet från den ryska sidan.

Ryssland agerade dolt tillsammans med lokala gäng och skapade tvetydighet, vilket resulterade i att Ukraina inte vågade agera och när de väl gjorde det var det för sent. Det dolda agerandet skapade ett narrativ som gav nya möjligheter. Ryssland som stat ansågs inte vara direkt inblandade i händelsen vilket resulterade i att Ukrainas försvar inte blev starkt nog för att försvara sina gränser. SF lyckades agera dolt tills att de tagit tillräckligt många nyckelplatser för att Ukraina och västvärlden skulle bli tvungna att agera reaktivt. Ukraina sattes i en position där de saknade ett tydligt tillvägagångssätt att ta tillbaka initiativet utan att riskera att eskalera på ett sätt Ryssland skulle svara hårt mot.

Vidare har analysen bidragit med att visa hur de ryska SF nyttjades för att uppnå krigets grunder. SF användes främst för att direkt påverka *målet* med operationen genom att ta strategiskt viktiga platser vilket i sin tur styrde det politiska narrativet. Efter att de vunnit initiativet användes de för att möjliggöra resten av operationen genom att delvis innesluta fiendens förband i syfte att möjliggöra egen etablering på ön samt delvis för att slå ner de största hoten som presenterades mot operationen.

5.2 Svar på forskningsfråga

Studien syftar mot att förklara ryska specialförbands framgång på Krim 2014. Därför ställdes forskningsfrågan:

Hur kan ryska specialförbands framgång i annekteringen av Krim 2014 förklaras med hjälp av Spulaks teori "A Theory of Special Operations The Origin, Qualities and Use of SOF"?

Utifrån de fem delarna i SF karaktäristika från Spulaks teori visas alla vara relevanta för att förklara utfallet. Genom principen *säker tillgång* lades grunden för operationen då SF kunde innästla till alla de strategiskt viktiga platserna för att där lösa tilldelad uppgift. Principen möjliggjorde hela den resterande operationen genom det gynnsamma utgångsläget. *Relativ överlägsenhet* har enligt Mc Ravens beskrivning inte uppnåtts då de inte mötte något större motstånd, dock var agerandet i linje med Mc Ravens mätbara principer och ryska SF nådde framgång i samtliga aktuella situationer. Att *agera okonventionellt* var en av de största framgångsfaktorerna för de ryska SF. Genom deras dolda, förklädda och tvetydiga ageranden tillsammans med Putins uttalanden, skapades en inramning av situationen som Ukraina inte lyckades hantera. Detta *okonventionella agerande* i samspel med det politiska agerandet var absolut grundläggande för framgången på Krim.

Den andra av de två största framgångsfaktorerna är *integrerade operationer*. Då SF agerade tillsammans med lokala grupper undkom de att stämplas som en invaderande styrka vilket skapade svårigheter i beslutsfattandet hos den ukrainska ledningen. Den ukrainska ledningen som redan var väldigt påverkad av stunden då deras president just avsatts, kunde inte agera mot det aktuella hotet då de inte hade hela bilden klar för sig. I Ukrainas ögon var det inte ryska SF utan ryssvänliga rebeller på ön som agerade självständigt, vilket inte ledde till något militärt svar. Samarbetet med rebeller tillsammans med det okonventionella agerandet var nyckeln till framgång för de ryska SF och är en stor del av förklaringen av fallet.

SF nyttjades mot strategiska mål och löste uppgifter som var dimensionerade för förbandstypen. Nyttjandet av SF och deras taktiska framgångar ledde till att det *strategiska initiativet* hela tiden låg i Rysslands händer vilket i slutändan ledde till en rysk seger på Krim.

6. Diskussion

6.1 Återkoppling forskningsluckan

Denna uppsats har undersökt ryska SF vad gäller både taktisk agerande och strategisk nyttjande. Uppsatsen har förklarat hur ryska SF nådde framgång på Krim genom deras agerande enligt Spulaks teori. Resultatet visar likt tidigare forskning av Rauta att samarbetet med lokala gäng samt okonventionellt agerande var avgörande för operationen. Resultatet har nyanserat kunskapen om framgångsfaktorer för ryska SF vid Krim. Detta genom hur de taktiskt agerade utifrån *relativ överlägsenhet* och hur de nådde taktisk framgång genom det *okonventionella uppträdandet*, den *säkra tillgången* och *integrerade operationer*.

Vidare har studien fördjupat kunskapen om hur SF nyttjades för att uppnå *strategiskt initiativ* och strategiska mål. Den tidigare forskningen har identifierat hur SF nyttjades strategiskt och varför det var viktigt. Utöver Bukkvolls beskrivningar om ”covert action” har studien undersökt hur SF nyttjades strategiskt för att uppnå grundläggande principer i krigföring samt vilken effekt detta fick enligt *hur SF ska nyttjas*.

6.2 Resultat och metoddiskussion

En stor vikt har lagts på operationalisering av teorin för att möjliggöra undersökningen. Enligt tidigare argument i teoriavsnittet valdes Spulaks teori, då den till skillnad från andra teorier om SF kan förklara både det taktiska och strategiska utfallet. Huvudsatsen hade inte varit möjlig att använda då källor på individnivå inte har hittats, vilket skulle medföra att de personliga egenskaperna i delen elitkrigare inte skulle ha kunnat undersökas.

Hade studien haft tillgång till ryska källor om händelsen hade resultatet möjligtvis blivit annorlunda. Studien hade då haft en källkritiskt bättre grund vilket hade möjliggjort en djupare analys om vad som faktiskt hände, hur SF tog sig till platser och hur SF agerade när de väl var på plats. En brist i denna studie är just källorna. En stor del av empirin kommer från Galeottis böcker som beskriver händelseförloppet. En större variation av källor skulle ha stärkt slutsatserna, särskilt med hänsyn till att korsreferenser varit nödvändiga på grund av tendensen hos källorna. Studien skulle tjänat på att ha en större mängd beskrivande källor från ett ryskt perspektiv, då hade exempelvis studien kunnat kontrollera hur SF rörde sig på ön inom analysområdet säker tillgång.

Möjligheten finns att det är andra underliggande orsaker till utfallet utöver det som denna teori har fokuserat på. Som analysen och tidigare forskning har kommit fram till var exempelvis det politiska narrativet, den ryssvänliga närvaron och Ukrainas svaghet avgörande för operationen. Detta öppnar diskussionen huruvida SF:s framgång var avgörande för fallet i helhet. SF:s agerande ska inte ses som den enskilda förklaringen till fallet. Enligt Bukkvolls argument kommer inte endast SF nyttjas utan de kommer nyttjas i samband med andra påverkansmetoder.⁹² SF agerade i samspel med dessa andra påverkningssätt.

Fallet har inte en enstaka komplett förklaring. Denna studie har studerat specifikt SF:s framgångsfaktorer och dragit slutsatser om detta, vilka möjliggjordes av förutsättningarna på Krim samt skapade förutsättningar för Rysslands vidare agerande i samspel med varandra.

⁹² Bukkvoll. “*Russian special operation forces in Crimea and Donbas*”. s. 20-21.

Denna avgränsning innebär att studien endast undersökt SF:s agerande. Resultatet inte är generaliserbart i sin helhet utan endast specifika framgångsfaktorer för det specifika fallet kan dras. Hade studien syftat mot att söka generaliserbarhet hade en jämförande fallstudie kunnat genomföras.

6.3 Relevans för officersyrket

Relevansen för officersyrket kommer i denna text från förståelsen som skapas om vår fiende. Bukkvoll menar i sin forskning att hybridkrigföring kommer att se olika ut varje gång, alla länder måste inse sina svagheter för att kunna agera mot ett angrepp och att SF kommer nyttjas som en del i hybridkrigföringen.⁹³ Denna typ av operation är antagligen vad Sverige kommer att möta vid början av en konflikt och bör vara vaksam för. Därför är det viktigt att dra lärdomar från denna komplexa miljö då det är det mest aktuella exemplet på ryskt tillvägagångssätt i dagens ”gråzonskonflikter”. Genom att bättre förstå vår fiende kommer vi som officerare att inse egna svagheter och lära oss hur vi ska hantera eventuella kommande angrepp.

6.4 Vidare forskning

Eftersom denna studie fokuserade på hela operationen har den inte undersökt enskilda enheter eller händelser på djupet. Genom vidare forskning på enskilda enheter eller händelser kan fler lärdomar dras om framgångsfaktorer vid det taktiska agerandet vilket skulle öka vår förståelse för hur ryska SF agerar. Denna studies operationalisering skulle också kunna användas vid en jämförande fallstudie om ryska SF vid Krim och ett annat fall. Metoden kan undersöka generaliserbarheten i fallet för att dra vidare slutsatser om detta tillvägagångssätt verkligen är vad Sverige och NATO eventuellt kan förvänta sig i framtiden, eller om Krim är ett fall som inte kommer replikeras.

⁹³ Ibid. s. 20-21.

7. Källförteckning

Bukkvoll, T. "Russian special operation forces in Crimea and Donbas", *Parameters*. 46: 2 (2016): 13-21.

https://press.armywarcollege.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2917&&context=parameters&&sei-redir=1&referer=https%253A%252F%252Fscholar.google.com%252Fscholar%253Fhl%253Dsv%2526as_sdt%253D0%25252C5%2526q%253D%252BBukkvoll%25252C%252BTor.%252B%252522Russian%252BSpecial%252BOperations%252BForces%252Bin%252BCrimea%252Band%252BDonbas.%252522%252BParameters%252B46.2%252B%2525282016%252529%25253A%252B13-21.%2526btnG%253D#search=%22Bukkvoll%2C%20Tor.%20Russian%20Special%20Operations%20Forces%20Crimea%20Donbas.%20Parameters%2046.2%20%282016%29%3A%2013-21.%22 (hämtad 26/02/2026).

DeBenedictis, K. *Russian "hybrid Warfare" and the Annexation of Crimea: The Modern Application of Soviet Political Warfare*. (Tauris, 2021).

Edwards, C. The scale of Russian sabotage operations against Europe's critical infrastructure. (19/08/2025). <https://www.iiss.org/research-paper/2025/08/the-scale-of-russian--sabotage-operations--against-europes-critical--infrastructure/> (hämtad 26/02/2026).

Esaiasson, P. Gilljam, M. Oskarsson, H. Sundell, A. Towns, A. Wängnerud, A. *Metodpraktikan- konsten att studera människor, organisationer och samhällen*. Sjätte upplagan. (Norstedts juridik, 2024).

FHS. Ukraina och Europas säkerhet i en ny verklighet efter fyra år av krig. (20/02/2026). <https://www.fhs.se/arkiv/berattelser/2026-02-20-ukraina-och-europas-sakerhet-i-en-ny- verklighet-efter-fyra-ar-av-krig.html> (hämtad 26/02/2026).

Galeotti, M. Hybrid, ambiguous, and non-linear? How new is Russia's 'new way of war'?, *Small wars & insurgencies*. 27: 2 (2016):282-301. <https://www-tandfonline-com.proxy.annalindhbiblioteket.se/doi/full/10.1080/09592318.2015.1129170#d1e388> (hämtad 26/02/2026).

Galeotti, M. *Putin's Wars : From Chechnya to Ukraine*. (Osprey Publishing Ltd, 2022.)

Galeotti, Mark & Irene Cano Rodríguez. *Putin Takes Crimea 2014 : Grey-Zone Warfare Opens the Russia-Ukraine Conflict*. (Osprey Publishing, 2023).

George, A. L., & Bennett, A. *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*. (MIT Press, 2005).

Kilinskas, K. “Hybrid Warfare: An Orientating or Misleading Concept in Analysing Russia’s Military Actions in Ukraine?” *Lithuanian annual strategic review*. 14: 1 (2016): 139–158. <https://www.proquest.com/docview/1847984882?parentSessionId=mYZSAOrO5rUTuPs81TIkY8deshDaM%2BQlwMcPXAjjuBE%3D&pq-origsite=primo&accountid=8325&sourcetype=Scholarly%20Journals> (hämtad (02/03/2026).

Kiras, J. *Special Operations and Strategy: From World War II to the War on Terrorism*. (Routledge, 2006.) <https://ebookcentral.proquest.com/lib/fhs-ebooks/reader.action?docID=268704&c=RVBVQg&ppg=5> (hämtad 12/03/2026).

Kofman, M. Tkacheva, O. Oberholtzer, J. Radin, A. Nichiporu, B. Migacheva, K. *Lessons from Russia’s Operations in Crimea and Eastern Ukraine*. (RAND Corporation, 2017).

McRaven, W. H. *The Theory of Special Operations*. (N.p., 1993.) <https://www.afsoc.af.mil/Portals/86/documents/history/AFD-051228-021.pdf> (hämtad 12/03/2026).

Monaghan, A. “The ‘War’ in Russia’s ‘Hybrid Warfare.’” *Parameters (Carlisle, Pa.)*. 45: 4 (2015): 65–74. <https://www.proquest.com/docview/1779966779/fulltextPDF/804F3F7200FF48C9PQ/1?accountid=8325&sourcetype=Scholarly%20Journals> (hämtad 02/03/2026).

Oze, Z. “Special Features of the Russian– Ukrainian Armed Conflict.” *Hadmernok*. 15: 1 (2020): 207–220. <https://www.proquest.com/docview/2531702225/fulltextPDF/3AB5ACC3865149D6PQ/1?accountid=8325&sourcetype=Scholarly%20Journals> (hämtad 02/03/2026).

Pennell, J. A. *Assessing Russia’s Actions in Ukraine and Syria, 2014–2022 : Implications for the Changing Character of War*. (Lexington Books, 2024).

Rauta, V. “Proxy Agents, Auxiliary Forces, and Sovereign Defection: Assessing the Outcomes of Using Non-State Actors in Civil Conflicts.” *Journal of southeast European and Black Sea studies*. 16: 1 (2016): 91–111. <https://www-tandfonline->

com.proxy.annalindhbiblioteket.se/doi/epdf/10.1080/14683857.2016.1148416?needAccess=true (hämtad 02/03/2026).

Spulak, R. *A Theory of Special Operations, The Origin, Qualities and Use of SOF*. (Joint Special Operations University, 2007). <https://apps.dtic.mil/sti/tr/pdf/ADA495521.pdf> (hämtad 26/02/2026).

Utrikespolitiska institutet. Konflikten i Ukraina- Fördjupning (2026). <https://www.ui.se/landguiden/konflikter/ukraina2/fordjupning/> (hämtad 26/02/2026).

Vetenskapsrådet. God forskningssed. (2024). <https://www.vr.se/download/18.4c9f221a191e4edf9053a474/1727853946433/God%20forskningssed%20VR%202024.pdf> (hämtad 13/04/26).